

OPERENICE OKOLO NÁS

Orešnica perlovaná (*Nucifraga caryocatactes*)

V tejto časti nášho seriálu bude predstavená **orešnica perlovaná**. V niektorej literatúre sa môžete stretnúť i s jej druhovým menom perlová. Latinsky sa volá *Nucifraga caryocatactes*. V zoológickom systéme je tento vták zaradený do radu spevavce, resp. vrabcotvaré (*Passeriformes*), a v rámci neho do čeľade krkavcovité (*Corvidae*).

Orešnica perlovaná (*Nucifraga caryocatactes*)

Veľkosťou tela (dĺžka 32 – 35 cm, rozpätie krídel 52 až 58 cm) pripomína holuba, vzhľadom vranu. Jej nápadným znakom je dlhý a silný zobák. Samec i samica sa vonkajšími znakmi neodlišujú. Perie oboch pohlaví je na väčšine tela tmavohnedé a sú na ňom biele škvrny. Temeno hlavy a časť krídel je hnedočierna. Lieta často dosť vysoko. Mávanie širokých a zaoblených krídel tohto operenca je trepotavé a trochu váhavé, čím pripomína sojku. Zospodu je dobre viditeľný biely koniec brucha a biely koniec krátkeho chvosta.

Koniec krátkeho chvosta orešnice perlovanej je bielej farby

Patrí k stálym druhom, na zimu neodlieta, a preto si musí urobiť zásoby potravy. Nemôže si dovoliť vykŕmiť sa v jeseni ako medveď a žiť z tukových zásob. Výzor obézneho jedinca by jej síce esteticky neprekážal, avšak nadváha by jej znemožnila lietanie, a tak by sa stala pre predátorov veľmi ľahkou korisťou. Preto si už koncom leta a v jeseni zaplňa svoje „špajzy“ lieskovými orieškami alebo semenami borovice limbovej. Tieto zásoby zhromažďuje vo veľkom množstve. Schováva ich do raždí a do dutín suchých stromov a pňov. Svoje skrýše si detailne pamätá a dokáže ich znova a s neobvyklou presnosťou nájsť i v zime pod veľkou vrstvou snehu. Časť zásob v zime skonzumuje. Na niektoré semená však zabudne, a tak prispieva rozmnožovaniu týchto drevín a rozširovaniu lesov.

Borovica limbová (*Pinus cembra*)

Šiška borovice limbovej pri pohľade zhora a z boku

Semeno borovice limbovej

Orešnica perlovaná sa ozýva dosť málo. Jej hlas je však typický – skoro na jar a v lete vydáva tvrdé drnčiace zvuky, ktoré majú strojový charakter „krrrrrrr“ a často sa niekoľkokrát za sebou opakujú. Jej vrčavý hlas je drsnejší a prenikavejší ako u sojky škriekavej. Spieva iba málokedy – jej tichý spev zložený z prenikavých drsných a štebotavých zvukov pripomína straku obyčajnú.

Orešnica perlovaná medzi Lopusňou dolinou a vrchom Kozí kameň neďaleko Svitú

Hniezdi na stromoch. Hniezdo stavajú obaja rodičia. Samica znáša raz ročne v období od marca do augusta 3 – 5 svetlomodrých vajíčok s fialovozelenými škvrkami. Sedí na nich 17 – 19 dní, pričom ju kŕmi samec. Po narodení sa o mláďatá starajú obaja partneri 25 dní. Kŕmia ich zmiešanou potravou (najmä limbovými a lieskovými orieškami, menej hmyzom a drobnými stavovcami). Dospelé jedince sú na jar a v lete všežravé – živia sa hmyzom a bobuľami.

Obýva nížinné ihličnaté lesy Škandinávie a Ruska, ale i horské ihličnaté lesy strednej a východnej Európy. Žije i v zmiešaných lesoch. Vyskytuje sa aj na Balkánskom polostrove, v Japonsku a Číne. Na Slovensku ju môžeme pomerne často

Dutiny starých stromov slúžia orešnici perlovej ako zásobáreň semien na zimu

vidieť vo Vysokých Tatrách v korunách stromov vedľa turistického chodníka medzi Štrbským a Popradským plesom. Pri hľadaní potravy ju ornitológovia pozorovali i v záhradách na okrajoch obcí a miest.

Vo Vysokých Tatrách je hlavnou konzumentkou semien limby. Tieto semená sú oveľa väčšie a ťažšie ako semená borovice sosny, preto ich rozsievачmi sú iba živočích, ktoré ich konzumujú. Orešnica perlovaná odlamuje dokonca celé šišky borovice limbovej, v skalných štrbinách si ich rozbíja a požíra ich chutné semená. Časť semien postráca, a preto borovice limbové vyrastajú často vysoko na strmých, neprístupných miestach.

Podľa najnovšej legislatívy patrí k chráneným druhom národného významu a spoločenská hodnota jedného jedinca predstavuje 331,93 €.

Danica Božová

Fotografie: Vladimír Boža st., autorka

SVETOVÉ FINÁLE ACM ICPC V PETROHRADE AJ S ÚČASŤOU SLOVENSKEHO DRUŽSTVA

V 19. čísle nášho časopisu ste sa mohli dočítať že, trojčlené družstvo vysokoškolských študentov Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave (Tomáš Belan, Vladimír Boža, Peter Fulla) zvíťazilo na stredo európskom regionálnom kole ACM ICPC 2012 v konkurencii 77 tímov univerzít strednej Európy. Vedúcim družstva bol RNDr. Michal Forišek, PhD.

ACM ICPC je medzinárodná súťaž univerzít v programovaní a jej regionálne kolo, zahŕňajúce univerzity strednej Európy, sa konalo v novembri 2012 v poľskom meste Krakov na Jagelonskej univerzite. Najlepšie tri tímy postúpili na celosvetové finále, ktorého dejiskom bol ruský Petrohrad. To sa konalo 30. júna až 4. júla 2013. Zúčastnilo sa ho 102 trojčlených tímov z celého sveta, ktoré si vybojovali postup v rámci svojich oblastí umiestnením na popredných priečkach.

Slovenský tím (zľava Tomáš Belan, Vladimír Boža, Peter Fulla)